1893 80 років 1973
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 20-го ЛЮТОГО 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, FEBRUARY 20, 1974 No. 33. VOL. LXXXI.

В БРАЗИЛІЇ ПОМЕР АРХИЄПИСКОП УПЦ ВЛАДИКА ІОВ

В останній хвилині перед друком цього числа „Свободи" на пресі наспіла сумна вістка, що в понеділок, 18-го лютого, в Курітібі в Бразилії помер Архиепископ Української Православної Церкви, св. п. Владика Іов Скакальський. Таїнства св. Сповіді і Причастя уділив смертельно недужому Владиці Іовові прибулий того самого дня із ЗСА Єпископ УПЦ в ЗСА Владика Константин і він довершив чину архиєрейського похорону Спочилого. Пороблено заходи, щоб тлінні останки Владики Іова перевезти до ЗСА і похоронити на цвинтарі при Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку. Передбачається, що похорон в Банд Бруку відбудеться в суботу, 2-го березня, про що своєчасно будуть ще додаткові повідомлення. Владика Іов був поставлений в сан Єпископа в 1968-му році та призначений на Єпископа УПЦ в Південній Америці.

Св. п. Владика Іов

Метрополітальні округи одержать більші приділи бензини

Вашингтон. — Заступник голови Федерального Енергетичного Управління Джон Совгілл повідомив, що у вівторок, 19-го лютого, нафтові компанії дістануть доручення доставляти більші приділи бензини до метрополітальних округ, в яких брак цього роду пального виявився найсерйознішим. Виступаючи на телевізійній програмі „Ішюз енд Енсерс" Совгілл точно не назвав округ, які мали б одержати цю додаткову бензину, натякнув, що це правдоподібно міста східного побережжя ЗСА, а також метрополітальні округи Флориди, Арізони, Орегону та стейту Вашингтон, де черги авт в бензинових стаціях стали „нестерпними". Натомість менші міста та сільськогосподарські округи діставатимуть менші приділи бензини. Совгілл також виступив в обороні рішення дозволити власникам бензинових стацій підвищити ціни на бензину. Ця підвишка виноситиме 1 цент на ґальон, але її можуть встановляти тільки ті бензинові стації, приділи бензини яких були зменшені на 15 відсотків, або й більше, в порівнянні з 1972-им роком. Підвишка має ввійти в життя 1-го березня та охоплюватиме майже половину всіх бензинових стацій в ЗСА.

Філядельфія вітала Колесників, але концерт відкладено на пізніше

Філядельфія (О. Л-ий). — Заповіджений на суботу, 16-го лютого ц. р. концерт колсолістки Київської Опери Ганни Колесник у Філядельфії не відбувся з причини несподіваної недуги співачки, яка, приїхавши до Філядельфії у середу, 13-го лютого, щоб ще перед концертом взяти участь у спільній зустрічі з представниками української Філядельфійської громади у четвер, 14-го лютого, несподівано захворіла й навіть мусіла піти до лікарні. Розпродані квитки на концерт залишаються важні на наступний концерт Ганни Колесник, дата і місце якого будуть згодом проголошені.

Привітальна зустріч, влаштована місцевим Відділом УККА, все таки відбулася, як заплановано, при спільній вечері в залі УСО „Тризуб" у четвер, 14-го лютого, на жаль без головної гості Ганни Колесник, але з участю її чоловіка Володимира Колесника, її племінника Володимира Ратушного, акомпаньятора співачки, та 125 представників центральних, крайових і місцевих організацій.

Після початкової молитви, що її провів настоятель української православної церкви св. Покрови о. прот. Михайло Борисенко, голова філядельфійського Відділу УККА д-р Іван Скальчук, з'ясувавши у своєму привітальному слові значення чину родини Колесників, на тлі політичної ситуації на Україні, привітав гостей від імени УККА, що спонзорує концерти Ганни Колесник на терені ЗСА, від імени місцевих організацій та цілої філядельфійської громади, передаючи при тому неприсутній співачці щирі побажання скорого видужання, щоб вона скоро дальше несла українській спільноті на еміграції те чарівне Євшанзілля української пісні. Другий промовець, письменник і поет Володимир Біляїв, підкреслив ту „весняність на

(Закінчення на стор. 3-ій)

У 80-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

ЮВІЛЕЙНО-КОНВЕНЦІЙНА ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ	3,000
ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	443
ДЛЯ ОСЯГНЕННЯ МЕТИ ЩЕ ПОТРІБНО	2,557

Впродовж минулого тижня одержала Головна Канцелярія 60 аплікацій нових членів. Серед них по дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори та секретарі Відділів:

Іван Гуцайлюк (В. 147) — 5 аплікацій нових членів, Іван Пиндус (В. 39) — 4, Михайло Скерпонь (В. 238) — 4, Катерина Онуфрик (В. 416) — 4, Мирослав Дейчук (В. 76) — 3, Карло Кобіто (В. 121) — 3, Тарас Сливинський (В. 59) — 2, Андрій Іванюк (В. 106) — 2, Марія Гаравус (В. 127) — 2, інж. Лев Боднар (В. 131) — 2, д-р Олександер Саноцький (В. 158) — 2, Стефан Филик (В. 163) — 2, Теодор Кубарич (В. 217) — 2, Богдан Дейчаківський (В. 233) — 2, Григорій Гавришків (В. 283) — 2, Зенон Дзядик (В. 399) — 2, Данило Пиц (В. 458) — 2, Петро Сахаревич (В. 460) — 3, та по одній аплікації 13 секретарів і організаторів.

ДОСІ В ЛЮТОМУ ПРИЄДНАНО 107 НОВИХ ЧЛЕНІВ.

РІДНОШКІЛЬНІ СПРАВИ БУЛИ ГОЛОВНИМ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ УККА

Ню Йорк. — (ЛЕВ) В суботу, 15-го лютого, тут в приміщенні Українського Інституту Америки відбулась чергова нарада - засідання Політичної Ради УККА, в якому, крім Президії, взяло участь 40 членів Ради і зацікавлені представники педагогічного і політичного світу.

Наради відкрив о год. 1:15 її голова проф. Іван Вовчук, вітаючи представників організацій і установ — членів Політичної Ради. Голова при тому повідомив, що з огляду на інші обов'язки інж. І. Шабельського, не можливо буде послухати списаного протоколу з минулого засідання, як також з оправданих причин заповіджена доповідь проф. д-ра К. Савчука не відбудеться і вона буде прочитана а слідуючому засіданні Політичної Ради. Для списування протоколу голова попросив д-ра Івана Новосільського.

Прочитана проф. д-ром Е. Жарським доповідь про „Школи українознавства і наші громади" в якій він ствердив занепад шкіл і навіть брак фондів для ведення шкільництва, викликала живу дискусію. Доповідач ствердив, що справа шкіл українознавства лежить в інтересі всієї української спільноти і закликав глибше застановитись над цією проблемою. При тому проф. Е. Жарський зробив перекрій наших шкіл за роки 1970-1971 і 1972 - 1973, називаючи ті школи, які діють в системі УККА. Таких шкіл є 26 з приблизно 3.000 учеників. При тому доповідач відмітив, який повинен бути виховний ідеал українця в діяспорі і закінчив резолюцію, яка пропонує конкретні заходи для покращання ситуації на шкільному відтинку. В результаті широкої дискусії, в якій брали участь В. Коваль, мгр. Я. Рак, ред. О. Калиник, мгр. І. Базарко, М. Ласовська, Х. Навроцька, мгр. М. Утриско, проф. І. Телюк, проф. Є. Федоренко, Ст. Стецик і інші, створено окрему комісію для шкільних справ завданням якої є випрацювати спільно з організаціями, які займаються справами виховання молоді чи провадять самостійно школи українознавства і дошкілля, як, наприклад, СУА, Рідна Школа й інші, окремий плян до травня ц. р. і представити його на затвердження Політичній Раді.

До Комісії увійшли: Я. Рак — голова, Є. Федоренко, М. Чировський, К. Мельник, Х. Кульчицька, А. Чорнодольський. В цій справі піде до громад два обіжники від Комісії і від Екзекутиви УККА із закликом подавати до Комісії свої побажання і організувати школи укра-

(Продовження на стр. 4-ій.)

Президент Ніксон таврує „викривлений погляд, що Америка хвора"

Гантсвил, Алабама. — У понеділок, 18-го лютого, президент Ніксон, промовляючи під час церемоній з нагоди „Дня Пошани Америки", заявив перед приблизно 20-тисячною публікою, що ті люди, які ширять „викривлений погляд, що Америка хвора", помиляються, та подякував присутнім за те, що пригадали всім американцям, „що серце Америки добре, характер Америки міцний та що ми продовжуватимемо бути могутньою державою, коли нам буде 200 років". В Гантсвилі, де День Джорджа Вашинґтона відзначують також як „День Пошани Америки", говорив, крім президента Ніксона, також алабамський губернатор Джордж Воллес. В основному приязна публіка вітала виступи Президента й губернатора Воллеса бурхливими оплесками та викликами „Ми любимо Ніксона", „Бог любить Ніксона". Тільки мала група демонстрантів появилася з транспарентами, які вимагали резиґнації, чи „імпічменту" Президента. У своїй промові, яка наголошувала, „що є добре з Америкою", президент Ніксон сказав, що в столиці Америки існує тенденція подавати в пресі тільки злі новини, а не добрі, та що деякі особи щодо критикування Уряду застосовують „партійний", а не „державницький" підхід. Він сказав, що в Америці існують проблеми, але ці проблеми можна розв'язати.

В Торонті відбувся „Равт Української Преси". Софія Степова, Роксоляна Янішевська і Тетяна Башук здобули перші місця

СОФІЯ СТЕПОВА

РОКСОЛЯНА ЯНІШЕВСЬКА

Торонто. — Традиційний вже і успішний щорічний равт української преси Канади відбувся тут в залях репрезентативного готелю Роял Йорк в суботу 16 лютого з участю „місс Франції" Ізабелі Крумакер, французького генерального консуля П'єра Люне та пані Люне, члена провінційного Онтарійського уряду міністра Івана Яремка і пані Яремко, міських радних Торонта Василя Бойчука, Еда Негрича, мейора міста Етобікок Деніса Флина і пані Флин, представників українських громадських організацій, в тому Президії Секретаріяту СКВУ, віцепрезидента Миколи Плавюка і Пані Плавюк та генерального секретаря Юрія Шимка і пані Шимко. Спілку Українських Журналістів Америки репрезентував заступник голови М. Сосновський. Центральною точкою програми равту був вибір „кралі української преси на 1974 рік. Цим разом вибір впав на Софію Степову від тижневика „Український Голос" з Вінніпеґу, яку жюрі в складі архітекта Ростислава Жука, пані Олени Глібович та пані Христини Гарасовської, при співпраці представни-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПІТЕР РЕДЕВЕЙ ТВЕРДИТЬ, ЩО ДИСИДЕНТИЗМ В СССР НАЙСИЛЬНІШИЙ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ

Ню Йорк. — У місцевій газеті „Дейлі Нюс" з 18-го лютого появилася інформаційна довідка Сиднея Філдса про „Підпільні документи" в СССР на основі даних англійського совєтолога проф. Пітера Редевея, який якраз тепер перебуває в ЗСА. Згідно з інформаціями П. Редевея, не зважаючи на всі протизаходи совєтської поліції, по сьогодні в СССР активно діє не менше як сім підпільних груп і п'ять самвидавних підпільних публікацій, які регулярно появляються і є поширювані між населенням. П. Редевей вважає, що існує можливість, що з депортацією А. Солженіцина в СССР КГБ посилить терор проти дисидентів і поновить намагання їх ліквідувати. Під сучасну пору в совєтських тюрмах і 900 концтаборах є не менше як 10.000 політичних в'язнів, які живуть у незвичайно важких умовах. Найкращу організацію мають російські баптисти, які знаходять активну підтримку серед яких чотирьох мільйонів совєтського населення. Понад 200 баптистів находиться тепер в концтаборах. Їхній самвидавний орган появляється регулярно від 1965 року кожних два місяці. Координовану діяльність проводять жидівські дисиденти, з яких біля 50 находиться в ув'язненні. Жидівські дисиденти активні в різних совєтських республіках. На Литві діє римо-католицька підпільна організація. Поліція арештувала і держить в ув'язненні яких 20 до 30 діячів цього руху. Досиденти є також між татарами й ісламськими народами в совєтській Центральній Азії. Дисидентський рух розгортається між совєтськими німцями, які вимагають дозволу на виїзд з СССР до Західньої Німеччини.

„Між найбільш наполегливими дисидентами є незломні українці, серед яких діють широко різні конконспіровані групи, які вимагають цих прав і значної суверенности, гарантованої українською і совєтською конституціями, але яких ніхто не респектує. Яких 200 з них тепер є арештовані". Коли ж йдеться про росіян, то „тільки половина совєтського населення є російське" — каже Редевей. „Решта є меншості".

Євген Євтушенко виступив на оборону книжки Солженіцина „Архіпелаг ҐУЛаґ"

Москва. — Відомий совєтський поет молодшої ґенерації Євген Євтушенко, відомий із своїх віршів проти Сталіна і згодом із своїх прорежимних заяв під час поїздок по Америці й Европі, виступив у поширеній в Москві між студентською молоддю й інтелектуалістами заяві проти арешту А. Солженіцина і частинно також на оборону опублікованої на Заході книжки Солженіцина „Архіпелаґ ҐУЛаґ". Євтушенко ствердив у своїй заяві, що він був потрясений вісткою про арештування А. Солженіцина і негайно звернувся в цій справі із телефонічним запитом до КҐБ. Одержавши підтвердження про арешт Солженіцина, Євтушенко мав вислати телеграму до Центрального Комітету КПСС, адресовану на прізвище генерального секретаря Л. Брежнєва, заявляючи в ній, що він, хоч і не погоджується в усьому із Солженіциним, зокрема із його ставленням до ген. Власова, протеж уважає, що трактування Солженіцина є брутальним і принизливим. В поширеній у Москві заяві Євтушенко ствердив, що ревеляції Солженіцина про сталінські жорстокі репресії, у висліді яких згинули мільйони людей, відповідають правді і висловив вимогу, щоб поширювати правду про ці жорстокості, а не їх промовчувати, бо мовчанка в таких випадках є брехнею. Ствердив також Євтушенко, що совєтська молодь цілком неусвідомлена про те, що ділялося в час культу особи Сталіна, зокрема про здійснені в той час масові злочини й порушення законности.

Арабські міністри і Кіссінджер відбули наради

Вашингтон. — Дводенні наради міністрів закордонних справ Єгипту Ісмаїла та Савдійської Арабії Омара Саккафа з державним секретарем Генрі Кіссінджером, в часі яких була дискутована справа полагодження сирійсько-ізраїльського конфлікту і договору про роз'єднання військ на Голянських висотах, закінчилися 18-го лютого з незвичайно оптимістичними у цій ситуації повідомленнями про позитивні вигляди на досягнення сирійсько-ізраїльського погодження і на участь Сирії в женевській конференції. Як відомо, обидва арабські міністри прибули до Вашинґтону з уповноваження конференції голів арабських держав — Єгипту, Сирії, Альжірії і Савдійської Арабії — в Альжірі і передали тут Г. Кіссінджерові „остаточні рішення" і пропозиції арабської сторони.

Понад 800 осіб було приявних на Вечерницях „Червоної Калини"

Ню Йорк. — На традиційних уже, бо 23-их з-черги вечерницях „Червоної Калини", які відбулися тут минулої суботи, 16-го лютого, в Ню Йорк Гілтон готелі, було понад 800 осіб, з чого понад яких 200 студіюючої молоді. В 10-ій год. вечора вечерниці відкрив сотник Йоахім Вишневецький, який привітав приявних, окремо згадавши одиноку ще з живих членку Леґіону УСС Ганну Дмитерко - Ратич і ген. А. Валійського. Головною атракцією було, як звичайно, представлення дебютанток, яких було в цьому році 17. Представила їх і їхніх ескортів пані Христина Навроцька в заступстві пані Іванни Ганкевич, яка в наслідок родинної жалоби не могла взяти участь. До дебютанток коротко промовив від імени Комітету, що влаштовував вечерниці, ред. Іван Кедрин - Рудницький, після чого чет. Петро Крамаренко, аранжер на вечерницях, вивів хоровід з дебютантками. Наступною атракцією був виступ квінтету пластунок „Контрасти" в особах Марусі Боднаренко, Уляни Закаляк, Христі Закаляк, Христі Бемко і Ляриси Бемко, які в супроводі 3-ох ґітар відспівали кілька народних пісень. Ліда Прокоп витягнула 4 льоси по 50 дол., які виграли дебютантки: Люба Андрущишин, Марта Зеляк, Ксена Хухра і Ненсі Н. Самбой. Грала оркестра „Амор" під кер. Миколи Романенка із солістом Франком Матюком.

СЛОВО СВЕРСТЮКА НА СУДІ ОДЕРЖАНО НА ЗАХОДІ. МОРОЗА ЗНОВУ ПОБИЛИ. ГЕЛЬ І ЛУК'ЯНЕНКО ВЕЛИ ГОЛОДІВКУ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — „Протягом більше року слідство розшукувало за моєю таємною і ворожою діяльністю, і, не знайшовши її, слідчі вирішили вважати ворожою мою літературну працю, кинувши на неї кримінальну тінь" — говорив у своєму останньому слові на суді в березні 1973 р. український літературний критик Євген Сверстюк, що його засудили на 7 років таборів суворого режиму і 5 років заслання, і який перебуває тепер у Пермських таборах. „Я не можу прийняти кримінального звинувачення за елементарні літературні контакти, за те, що показував свою статтю перед тим, чи після того як надсилав її до редакції журналу. Звідки було мені знати, що ту статтю через 4-5 років кваліфікують як антирадянську?" — продовжував Є. Сверстюк.

Далі він говорив: „Мені припало рідке щастя спілкуватися і працювати з людьми рідкісно талановитими і шляхетними, — про подібних я читав лише в книжках. Щастя жити високими культурно-громадськими інтересами і нехтувати особистими. Щастя пізнати суворість і вагу великих слів — правда, честь, обов'язок — слів, що становлять морально-етичні підвалини, суть мойого світогляду. Честь, що оплачується кров'ю, гідність, що є передумовою життя, істина, до якої йдуть з безстрашністю дослідника — без гарантії повернутися. На цих поняттях я виростав і прагнув до них піднестися, вириваючись із замкненого кола порожніх слів... Звичайно, коли на початку 60-их років ми з запалом та безпосередністю молоді підтримували популярні гасла особистої відповідальности за все, що робиться навколо, гасла сміливости і активности в літературно-громадському житті — мені на думку не спадало, що за десять років про все це доведеться говорити на суді..."

Свою заяву Сверстюк закінчив словами: „Перед сумлінням і перед законом я не почуваю вини. А чи зумів я хоч би на мить піднестися до вимог часу, до рівня обов'язку — хай про це судить народний суд, потім суд історії".

Повний текст останнього слова Євгена Сверстюка на суді буде проголошений на сторінках журналу „Український Самостійник" за лютий ц. р.

Наспіли теж вістки, що в січні 1974 Валентина Мороза знову важко побили у Владимірській тюрмі кримінальні злочинці, яких зумисне посадили у камеру разом з ним. В поганому стані Мороза перевели у одиночку, де він тепер перебуває. Прийшли також повідомлення про те, що в Пермських таборах в грудні м. р. вели голодівку Іван Гель та Левко Лук'яненко, протестуючи проти нелюдського знущання над в'язнями.

А. Солженіцин плянує продовжувати письменницьку творчість

Цюріх. — Перебуваючи тимчасово в Швайцарії по виїзді із Західньої Німеччини, Александер Солженіцин погодився відповісти на запити Асошієйтед Пресс. У своїх відповідях він заявив, що продовжуватиме свою письменницьку діяльність. Він хотів би, однак, найперше забезпечити свою родину, яка далі перебуває в Москві. Щодо постійного свого осідку, то він ще не прийняв ніякого остаточного рішення. В нього далі бажання повернутися на рідну землю і він заявив, що в нього передчуття, що він в найближчі роки туди повернеться. З уваги на те, що всі його архіви осталися в Москві, він не матиме змоги займатися, як досі, російською історією, а займеться сучасним станом в СССР. „Для цього я не потребую ніяких архівів" — заявив Солженіцин у відповіді на запити преси.

Спогади М. Приходька „Один з п'ятнадцяти мільйонів" перевидає канадське видавництво

Торонто. — Згідно з одержаними повідомленнями, широко відомі спогади Миколи Приходька „Один з п'ятнадцяти мільйонів", в яких автор відтворив умови побуту у сталінських концентраційних таборах, будуть перевидані в найближчому часі одним канадським видавництвом в Торонті. Інтерес до спогадів М. Приходька відновився у зв'язку з появою за змістом подібного твору А. Солженіцина „Архіпелаґ ҐУЛаґ 1918 - 1956". Перше видання спогадів М. Приходька появилося в 1952 році українською і англійською мовами. Микола Приходько працює тепер над своїм новим твором „Розповідь новоканадця". На покриття коштів він одержав дотацію від Канада Кавнсіл на суму $6,000.

Лідер правих пероністів згинув від бомби

Буенос Айрес. — У понеділок, 8-го лютого, Алехандро Хіовенко, лідер правих пероністів, згинув на вулиці Буенос Айресу, коли бомба, яка була в його валізочці, з невідомих причин вибухла. Речники арґентинської поліції заявили, що не знають, що Хіовенко плянував робити з цією бомбою, але ліві пероністи твердять, що він був в дорозі до суду, де відбувалося переслухання Карльоса Альберта Каріде, лівого пероніста, якому закидають причетність до невдалих атентатів на президента Хуана Перона, його дружину Ізабеллю, яка є віцепрезидентом Арґентини, уругвайського президента Хуана Бордаберрі, який відвідував Арґентину, та на особистого секретаря Перона Хозе Льопеза Веґу. Праві пероністи натомість натякають, що Хіовенко був вбитий лівими пероністами, або марксистськими терористами. Алехандро Хіовенко був лідером однієї правої пероністської організації, яка контролює ряд правих робітничих спілок. Як відомо, протягом кількох останніх місяців прийшло до збройних зударів між лівими та правими пероністами, в наслідок яких згинуло кілька осіб.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Відпруження і дисидентизм

Арештування і депортація з СССР письменника-лавреата А. Солженіцина за його критичне наставлення до совєтської системи і політики совєтського уряду, поновно дало поштовх до застанови над реальними можливостями політики у відносинах між СССР і Заходом. Державний секретар ЗСА Г. Кіссінджер, головний архітект політики відпруження з Москвою, вважав за конечне відзначити, що ЗСА, згоджуючися на таку політику, не визнають цим самим совєтської внутрішньої системи. Інші американські політичні діячі цілком відверто висловлюють сумнів в доцільність політики відпруження, мовляв, того роду політика дільки сприяє збереженню совєтської системи і пославлює фронт всіх цих, які на просторах СССР змагаються за зміну відносин в СССР. Розправа режиму з Солженіциним виявляє, що режим готовий кожночасно поновити терор проти інакшомислячих і силою здавити всякі прояви спротиву.

Відомий американський коментатор С. Л. Солцберґер у статті „Відпруження і дисидентизм" („Ню Йорк Таймс", 13 лютого) займає становище до цього власне питання, застановляючися над виглядами для дисидентського руху під сучасну пору в СССР. На його думку, найсильнішими речниками дисидентського руху в СССР є Солженіцин і Сахаров, але „у тіні цих двох окремих випадків дисидентизму, помітний повільний занепад щодо розмірів і сили всього того, що ще недавно було більшим опозиційним тілом в СССР". Причина цього — незвичайно вміла політика режиму, у висліді якої цей дисидентський рух пославбився і далі втрачає свій ґрунт. Одним з факторів, який заважив на пославленні дисидентського руху, є власне політика відпруження, що її здійснюється на Заході без жіяких специфічних передумов.

Треба погодитися з висновками американського коментатора, який вказує на подвійну загрозу для дисидентизму в СССР: відпруження назовні і відпруження внутрі країни. Коли йдеться про відпруження назовні, тобто у взаєминах СССР з західнім світом, то „якщо воно не буде дбайливо реґульоване згідно з пляном, що його накреслив Сахаров", воно „може стати велетенською небезпекою" для дисидентського руху, бо полегшить режимові здійснювання пляну ліквідації цього руху шляхом його розколювання, ізольованням активніших одиниць, дозволами на еміґрацію тощо.

У зв'язку з цим можна б повторити за сенатором Генрі Джексоном, парафразуючи його заяву в справі Солженіцина: якщо дисиденти не мають стати „черговими жертвами Архіпелагу ҐУЛаґ, культурний світ мусить сказати своє слово і подвоїти свої зусилля підтримати (їх) у (їхній) відважній обороні свободи людини і творчости".

Це відноситься також і зокрема до нас, українців у вільному світі.

Україна дожидає Вашинґтона

Добігає двісті років з того часу, як Америка стала „вільною землею Вашинґтона" і завдяки цій волі перетворилася з експлуатованої колонії в наймогутнішу і найзаможнішу країну світу з „владою народу, через нарід і для народу". Джордж Вашинґтон, уродини якого 22-го лютого американський нарід святкує тепер у понеділок в тижні, в якому цей день припадає, став поняттям волі і щастя народу, якого так прагнув Тарас Шевченко і для нашого українського народу. Американський нарід, шануючи Вашинґтона, вшанував і нашого Кобзаря, погодившись на здвигнення йому величнього пам'ятника на публічній площі тієї своєї столиці, що носить назву Батька країни.

Але Україна все ще дожидає „свого Вашинґтона з його праведним законом". Все, що сьогодні діється в поневоленій і експлуатованій Україні, є суцільним запереченням усіх тих найвищих ідеалів волі і справедливости, що їх символізує Вашинґтон. Все на світі має свій кінець, закінчиться колись і чорна доба неволі для українського народу, раніше чи пізніше здійсниться і пророцтво Шевченка й Україна „таки діждеться" свого Вашинґтона, своєї волі. Але ми могли б ще дещо додатково вчинити, щоб пригадати світові це Шевченкове пророцтво. Про це свого часу вже була мова на цьому місці. Думаємо про заходи, щоб з нагоди недалекого вже 200-річчя Американської Незалежности поставити Джорджові Вашинґтонові пам'ятник в столиці України. Без уваги на це, як і чим ці заходи закінчилися б, вони тим не менше поставили б в досить клопітливе положення сучасних поневолювачів України, змушуючи їх зайняти становище як до Вашинґтона-символу, так і Шевченка-пророка.

О. Жданович

ПЕРЕКОНЛИВИЙ ВИЯВ ПРИЛЮДНОЇ ОПІНІЇ

Законність — основа суспільства, нації, держави. Але пригляньмося до життя давніх і стабільних суспільств і побачимо, що неписані закони, які проявляються в природній опінії, часом грають більшу ролю від законів писаних. Перші роки останньої війни Велика Брітанія, на всьому обширі своєї імперії, обійшлась без закону про обов'язкову військову службу: не забракло ні рекрутів, ні допоміжного персоналу. А. Солженіцин слушно вважає, що першим кроком до установлення загального режиму невільництва на просторах СССР було зламання прилюдної опінії: вона не зважилась виступити проти божевілля Сталіна. А в той же час, вона, ця опінія, призвела до розвалу царату, бо революціонера вважала героєм, а подати руку жандармові — ганьбою.

Додамо до цього хіба те, що задля світової опінії і А. Солженіцин сьогодні на волі, а були б на волі й інші, коли б світ масово виступив на їх захист.

У нас прилюдна опінія досі грала дуже малу ролю, що довело до песимістичного висновку, що — мовляв — „між українцями не можна скомпромітуватися". Про компромітацію говорити не будемо, але слід сказати, що з нами не аж так погано. Понад десять років дискутували ми про ідею СКВУ й знаємо, хто (може знаємо — чому) був проти цього. Але прилюдна опінія довела до того, що I СКВУ відбувся. Велика ця ідея — суцільної української спільноти у вільному світі — не могла здійснитися за 6 років, але вона вросла в ґрунт, доказом чого — багатолюдність II СКВУ, не зважаючи на старіння еміґрації, байдужіння і т. п., в чому багато правди.

Але не в багатолюдності суть II СКВУ, хоч багатолюдність щось же таки означає. Не для забави ж люди витратили стільки часу й грошей, бо забавитись можна було дешевшим коштом, а під час СКВУ на забаву то часу й не було. Суть його і в тому, що він викликав повагу до нас серед чужинців, серед офіційних чинників різних держав; злякав окупанта; мав відгук в Україні; притягнув молодше покоління, яке дало багато до змісту праць різних комісій, які можна буде проаналізувати, коли появиться збірник із виголошеними доповідями й підсумком дискусій, що були не менш цікаві й важливі від самих доповідей; виявив, що є молоді, які ще до українських справ підходять наївно, але до них підходять. Позитивів було більше.

II СКВУ виявив також, що ми стали дисциплінованою громадою: делеґати не розбіглися, коли виникли труднощі в кінцевій стадії З'їзду, а залишилися поза заплановані години в небувалій досі кількості. Та найважливіше те, що делеґати (і гості) виявили свою опінію, своє переконання, а не приймали будь - ким накинені їм, чи запропоновані. Адже ж, різні закулісові ходи, а зокрема виступ Владик, спричинилися до здорового компромісу. Але ні цих ходів, ні виступу Владик не було б, коли б „заля" не виявила своєї думки.

А „заля" не хотіла, щоб до громадської централі вибирали людей за партійним чи груповим ключем. Присутні хотіли, щоб на чоло громадської централі прийшли люди, які чимсь виказалися, або бодай такі, в чиї реальні здібності вони вірять. Не будемо тут наводити того, що чули ми під час цих „змагань". Зокрема потішаючих розмов з молодшими, які голосно заявляли, що партійна дисципліна не може йти проти здорового глузду. І тут уважаємо суть успіху II СКВУ: широка громада виявила свою думку, й думку правильну.

Яка суть цієї думки? — Вона твереза, спрямована на конкретне, може навіть на конечні зміни в нашій праці, що їх вимагає хід життя, на справді спільне розв'язування проблем і ведення організованої праці та всієї спільноти. Відчувалося вічне й спокусливе бажання все („нарешті"!) централізувати, упростити, „як у жидів, у яких всім керує Світовий Конґрес".

Ця думка правильна й вона вже поволі вростає в наш ґрунт. На це маємо конкретні докази: СКВУ, як центр, настільки імпонує, що на його потреби вже зібрано стільки засобів, як досі нікому й не снилося. Є вигляди, що СКВУ (його Секретаріят) матиме окреме й репрезентаційне бюро, фахових і молодих працівників (хоч не дуже відомо, де ті громадські фахівці між молодими...).

Але... СКВУ — лише громадська ділянка наших завдань, СКВУ всього нам не розв'яже й не полагодить, не зробить. Що СКВУ — світова централя, це задовольняє великі амбіції нашої спільноти й тут родяться мрії про полагодження неполагодженого, включно до радіостанції. І знову тут (хто свідомо, хто підсвідомо) бачить зразок жидів. І в цьому є небезпека, що забудемо дуже важливе: жиди будували свою централізацію віками, органічно, а не з бажання „нарешті стати як люди". Ми ж у захопленні можемо збитися у вибиранні черговости. Та й не забуваймо, що сіонізм зродився поза Жидівським Світовим Конґресом, як політичний рух. Не забуваймо та-

(Закінчення на стор. 3-й)

В. Левенець

„МОНОЛОГ АТЕЇСТА"

Атеїст В. Яковенко, науковий співробітник Інституту суспільних наук АН УССР, розглядає в надрукованій в „Літературній Україні" ч. 8/1974 р. рецензії: „Слово великого атеїста" книжку „Монолог атеїста — збірник атеїстичних творів Івана Франка, упорядкований Аркадієм Халімончуком і виданий видавництвом „Каменяр" у 1973 році". В. Яковенко пише, що „хоч книга складається переважно з відомих творів Каменяра, ознайомлення з нею викликає почуття захоплення глибиною його атеїстичної думки, послідовністю й переконливістю критики релігії та її проповідників". Щоб не бути голословним і, як то кажуть, „пустити тумана", Яковенко навіть наводить назви деяких творів, що увійшли до збірки, але відразу відмічує, що ці твори „невідомі та маловідомі". Серед тих „невідомих і маловідомих" творів є такі, як „Радикали і релігія", „Поза межами можливого", „Святий Климент у Корсуні", „Що се за інтелігенція — галицькі попи", „Поступи інквізиції" та інші.

У першому розділі книжки зібрано твори, в яких Іван Франко ніби піддає „нищівній критиці" теологічні концепції, у другому — п. з. „Ні попівські тортури" подається нібито „виступи" Івана Франка „проти реакційної діяльности церковників у Галичині", а у третьому розділі, що називається „Проти Ватікану, католицизму та унії", каже Яковенко, письменник розправляється з соціяльним і духовим гнітом, що його „стосували у відношенні до українського населення церковники". Розвиваючи далі думку про „атеїстичний світогляд Каменяра", рецензент договорився і до такого абсурду: „Ленінські писання, його глибокі переконуючі слова і позназомлення Письменника з марксистською літературою, зформували революційний світогляд письменника з марксистсь- почав „теологічну війну" з напором православ'я з одного, а єзуїтизму і католицизму, з другого боку".

Очевидно, метою атеїста Яковенка не було тільки написати фахову оцінку книжки, бо тоді він не потребував би вдаватись до особистих інтерпретацій чи робити свої висновки про події і особи, які відбувалися за життя Івана Франка, або після його смерти. Йому було доручено інше, глибше завдання, а саме розправитись з всеоживаючою релігійною стихією в Україні і тому він у своїй статті - рецензії постійно про це пам'ятає. Наприклад, він каже: „Ми знаємо список усіх злочинів „святого отця" (тут мова йде про Митрополита Андрея Шептицького), аж до 1944 року, співробітництво з фашистами, участь у придушенні революційного руху".

Але, з Великим Покійником Андреєм вже не один совєтський атеїст пробував розправлятись, чому ж не попробувати і Яковенкові, тим більше, що це сьогодні „почесне завдання" в СССР. Що першочерговою турботою є сьогодні боротьба з відживаючою релігією, свідчать і такі слова „вченого атеїста" Яковенка: „Сьогочасні антикомуністи докладають неймовірних зусиль, щоб довести, що сучасна релігійна пропаганда і антирелігійне виховання трудящих в соціялістичному суспільстві обмежують „свободу совісті", є чимсь чужорідним. Вони ж вигадують міф про „гнану церкву" й інші „утиски", а тим часом від Галанового „Плюю на папу" тягнеться безперервна естафета боротьби кращих синів трудового народу за духове визволення".

Тепер зовсім ясно, чому убога духом московсько-большевицька імперія та її ватажки. Вони ж бо створені на теорії Галанового „Плюю на папу", тобто теорії ігнорантства, заперечення вічних вартостей і, очевидно, самого Бога. „Адже атеїзм великого революціонера - демократа (Я. Галана) — каже Яковенко — ми сприймаємо як л а н к у в загальному ланцюгу боротьби за утвердження комуністичних ідеалів, за революційне перетворення світу".

Сказано цілком ясно. Боротьба проти християнської віри — як зрештою проти кожної іншої віри — є головним прагненням і завданням московсько - марксистського режиму. Вони прекрасно знають, що, наприклад, віра серед українського народу є нерозривно пов'язана з національними почуваннями і національною історією.

В. Яковенко, якому дозволили на виступ, хотів к и н у т и грудку болота в обличчя Івана Франка і рівночасно розправитись з тими, що все наново підмуровують підвалини українських Церков і продовжують проповідувати Слово Боже. Видається, що ставка на Інститут атеїзму, на атеїстичні гурти молоді — цілковито скрахувала і вони далі продовжують бовтатись в каламутті, не находячи виходу. У свідомості своєї бездарности вони вдаються до фальсифікації. Уступки і компроміси в р е л і гійній справі означали б тотальну капітуляцію режиму, бо — як пише у своїх спогадах поворотець з концтаборів єзуїт Вальтер Цішек, — „вірність українців християнізмові є самозрозумілою в і р ністю власному народові".

А поза тим, В. Яковенкові „вченому атеїстові" і службовикові московського режиму, слід би читати більше таких творів І. Франка, як „Смерть Каїна", „Поема про білу сорочку", „Цар і аскет" та інші, в яких Каменяр з великою силою засуджує валенродизм, з а п роданство, а зрадників і пристосуванців називає „найстрашнішими грішниками". Може тоді і В. Яковенкові стало б виднїше, що заголовок рецензованої ним книжки: „Монолог атеїста" відноситься до його рецензії та до нього самого.

Василь Лев

МОЯ ВІДПОВІДЬ

(На рецензію Богдана Кравцева на: „Мойсей" І. Франка англійською мовою у виданні американського НТШ". „Свобода", чч. 10, 11; 16 і 17 січня 1974).

(1)

Виданий науковим Товариством ім. Шевченка в ЗСА „Мойсей" І. Франка в англійському перекладі появився саме під час „Ювілейного Наукового Конґресу для відзначення сторіччя НТШ". Непередбачені труднощі при друкуванні цієї книжки в Торонті та брак остаточної основної ревізії і поспіх, щоб видрукувати її на Конґрес, спричинили доволі друкарських помилок. Перелік цих помилок видруковано окремо й долучується до кожної книжки. Шкода тільки, що перші примірники книжки розпродано без залучених „еррата". На ці „еррата" покликуюся в моїй відповіді. Не входжу в мовні й формальні справи на перших 4 титульних сторінках книжки.

В моїй відповіді покликуюся на деякі друковані книжки, а саме:

1. Ivan Franko, the Poet of Western Ukraine. Selected Poems. Translated with a biographical Introduction by Percival Cundy. Edited by Clarence Manning. Philosophical Library, New York, 1948. 265 q. XXIII (IF-SP).

2. Ukrainian Literature. Studies of the Leading Authors by Clarence A. Manning. U.N.A. Jersey City, N.J., 1944. 126 p. (UL-CM).

3. Іван Франко—твори. тт. 1-20. Видавниче Товариство „Книгоспілка", Ню Йорк, 1956 - 1962. (Кнс.).

3 а. Іван Франко: „З вершин і низин". Ред. д-р Василь Сімович. (1920/ІФ-Звн).

4. О. Н. Мороз — Іван Франко. Семінарій. В-во „Радянська Школа", Київ, 1966. 368 ст. (М-ІФ).

4 а. Іван Якович Франко. Життя і творчість в портретах, ілюстраціях, документах. До 100-ліття з дня народження. Київ 1956. (ІЯФ).

5. Лука Луців — „Іван Франко — борець за національну і соціяльну справедливість". В-во „Свобода". Ню Йорк - Джерзі Ситі, 1967. 653 + 3нп, ст. (ЛЛ-ІФ).

6. UKRAINE: A CONCISE ENCYCLOPAEDIA. Prepared by Shevchenko Scientific Society Edited by Volodymyr Kubijovyc. Foreword by Ernest J. Simons. 2 vs. 1963, 1971. (U-CE).

7. Webster's New World Dictionary of the American Language. College Edition. The World Publishing Company. Cleveland and New York, 1962. 1724 p. (W-D).

8. Ukrainian-English Dictionary Compiled by C.H. Andrusyshen and J.N. Krett. Published for the University of Saskatchewan by University of Toronto Press: 1957. XXIX, 1163 p. (UED-AK).

9. Зенон Кузеля і Ярослав Рудницький: Українсько-німецький словник. Ляйпціґ, 1948. Отто Гарасовіц, 1494 стор. (КІР УНС).

Подав я коротко, не входячи в деталі й широкі вияснення, життєпис Івана Франка та найважніше про його громадянську, літературну й наукову творчість. Англомовному перекладачеві мусів я подавати пояснення щодо назв творів і способу перекладання їх та транслітерації.

Щодо „дивовижних" правил транслітерації не-англійських особових і топографічних назв див.: Ярослав Рудницький — „Чужомовні транслітерації українських назв. Інтернаціональна, англійська, французька, німецька, еспанська й португальська. 1948 (без місця друку). Інститут родо- і знаменознавства. Праці Відділу Назвознавства. Вип. І. На відвороті титульної картки читаємо: „Остаточно зредаговано в порозумінні з „Комісією Мови" НТШ і „Мовознавчою Групою" УВАН. Апробовано Відділом Культури й освіти Центрального Представництва Української Еміґрації, 27. 12. 1946. Там є приклад на „дивововижу" — закінчення прикметника чол. роду в наз. одн. —ий; передано л а т и н ськими буквами — уу. Zarichnyy. Транслітерація такого самого закінчення U-CE-yi теж не промовляє до переконання. Англомовець вимовлятиме останню букву — і як ай.

Не відповідаю на „карикатурну безграмотність перекладу" моєї статті. Декому видається, що як він чи вона не переклав на англійську мову українського тексту, то вже інший перекладач нічого не вартий. На твердження рецензента: „Лев дав біографічний нарис Франка" (мало б бути про Франка — Б.К.) тобто "Biographical Sketch of Ivan Franko..." зам. — *about* відповідаю: MOSES. Poem by Ivan Franko. Translated from the Ukrainian by Wladimir Semenyna. With a biographical sketch *of* Ivan Franko by Stephen Shumeyko. New York 1938.

Звідки взяті англійські переклади українських назв, подаю друковані праці:

намісник — Governor General, IF-SP; IX; governor, UL-CM 80, fundamental — essential, W-D 586.

"The Passing of Serfdom" — IF-SP 132, 133;

"Festal Centennial" — IF-SP 83, 194;

"Mickie the Fox" ("Lys Mykyta"), inspired by the medieval animal epic, "Reynard The Fox". — IF-SP 63;

"For Heart and Home" — UL-CM 87; see: Errata;

"The Widow Lesykha's Family" ("Lesyshyna Chelyad'") див.: UED-AK 1126: coll. челядь, m. grown-up son (man) на, f. grown-up daughter (woman).

(Закінчення буде.)

Леонід Полтава

БРАЖНИКИ — ЗОЛОТІ РУКИ І СЕРЦЯ

(Репортаж)

У вигідному кріслі поблизу вікна сидить сивий, як голуб, чоловік. Дай йому кобзу в руки — кобзар, дай козацького пірнача — полковник. Ні, він того й не хотів би. Єдине, що бажє — це інструменти і свою майстерню. Та й інструментів не може взяти, бо хоча сидить при вікні, Федір Маркович Бражник може тільки вслухатися, як клопочеться по хаті його невтомна дружина і як за невидимим вікном дихає й живе непоказна, засніжена, і така рідна 7-ма вулиця Ню Йорку.

Федорові Бражни к о в і, майстрові української народної ноші, театральному декораторові, ґримерові і акторові аматорських театрів, сповниться 21 лютого 1974 року 86 років життя.

За 4.000 миль його рідна Київщина, село Медвин, Богуславського району. Сам звідти, і дружину Олександру взяв, із свого козацького, Шевченківського краю.

У селі вже не було більше землі, не було чого наділювати синам. Тому молодий Федір, підучившись трохи вдома і шевства, і кравецтва — хоча в душі найбільше любив театр, мистецтво, — помандрував через океан до благословен н о ї землі Америки. Це було в далекому 1914 році. Доля не скривдила Федора Марковича. Чого він тільки тут не робив, та врешті-решт найкраще виявив себе в малюванні великих театральних декорацій. Є вони й нині, по кілька змін краєвидів (зима, літо, український пейзаж тощо) в Ню Йорку, Йонкерсі, Трентоні, Чикаґо й ін. містах. Та праця і шиття театральних костюмів, чобіт, виготування ін. рекв і з и т у зблизили його із великим диригентом Кошицем у 1924 р., з яким співпрацював, а в 1926 р. з майстром українського народного танку Василем Авраменком. Ще два роки життя в самотній кімнаті на 5-ій вулиці і ,заробивши трохи на декораціях, Федір Бражник поплив додому.

„Американець приїхав!" — пішло по Медвині, якого режим уже пробував заганяти на новітню панщину, в колгоспи. На аматорській виставі у рідному Медвині надивився собі гарну молоденьку дівчину. Наступного дня до схід сонця вона пішла в сусіднє село, де працювала в дитячому майданчику, доглядаючи дітей під час жнив. Безжально пекло сонце... А наш милий „американець" прямував до другого села, до своєї вибраної. Одружились - розписались, та ще 5 літ довелося чекати Олександрі Порфирівні на право виїхати до Америки, і за те право врешті-решт довелося заплатити 300 американських долярів, які Федір Бражник позичив у Ню Йорку.

Приїхала молода дружина з охопленої голодом совєтської України. У Ню Йорку голоду не було, але рецесія давалася взнаки, годі було знайти працю. „Було в мене тоді 35 долярів, ото й усе" — згадує Федір Маркович, а дружина додає: „Я купила за 35 центів сукню, увечорі її прала й прасувала, а на другий вечір те саме, щоб свіжа й гарна була"... Голодовий шок з України був такий страшний, що п-і Бражник і в Ню Йорку не викинула шматочка хліба, сушила його і складала у шафи, що й так були порожніми: „Моє чуття не дозволяло мені викинути шматочка хліба, бо вдома так голодували люди...".

Хто ж і як започаткував майстерню української національної ноші — єдину, унікальну в Америці, з якою ім'я Бражників стало не тільки широко відомим, а й улюбленим ім'ям? Обоє добре пригадують. Тоді, в час рецесії, прийшла на 5-ту вулицю мати-українка з дитиною. Треба було б українські чобітки, дитина мала деклямувати. Пан Бражник пошив. Треба було щось із української ноші для дівчинки — пані Бражник пошила. А там дійшло й до козацької шапки, до чобіт кольорових, з вишитими халявками, до вишиваних сорочок, які можна за красою порівняти хіба з найкращими писанками. І в кожній речі, створеній не лише руками, а й серцями — відгуки старовинних козацьких традицій, зразки неперевершеного народного мистецтва „землі, яку пройшов Тарас малими босими ногами", як писав Максим Рильський; у кожній речі — чар, блиск і краса української народної культури. На будинку п-ва Бражників не було ніякої вивіски (хоча реклама в Америці це половина успіху), а люди почали напливати й напливати: тому пошити, іншому випозичити костюм, ще іншим треба зробити кілька десятків, як то було (перше велике замовлення) для балету „Тарас Бульба", ставленому Д. Чутром. Однак ще довгі роки були важко, бо все зароблене вкладали в матеріял, у машини, у станки праці. Через рік переїхали з 5-ої вулиці на 7-му, під числом 48 і пів, де пропрацювали, як кажуть, не розгинаючись, з 20 років, а потім сюди: 84 Схід 7 вул. в Ню Йорку, і тут працювали ще понад 15 літ. Отож разом майже 40 років, впродовж яких п-во Бражники обслужили три ґенерації українців: „Приходили випозичати костюми матері, потім їхні діти, а тепер під кінець вже діти тих дітей", — розповідає господиня.

Те, що О. Кошиць зробив у ділянці нашої пісні, В. Авраменко в ділянці народного танку, те п-во Бражники зробили в ділянці української національної ноші, — третьому наріжному камені нашої народної культури й традиції. Хто ж їх пізнав, як людей, той ще більше полюбив Україну, бо кожного привітно зустріли, з кожним поговорили, не раз і своєю журбою поділились...

З роками заговорила про них і українська, і американська преса. З української, візьмім, для прикладу, „Свободу" з часу Другої світової війни. Пожовкла вирізочка, і така дорога: „В суботу 5 квітня в „Карпатія Гол" у Ню Йорку Т-во „Дністер", відділ 361 УНСоюзу виставило драму Б. Грінченка „Ясні зорі"... Добре її поставив із аматорами реж. М. Скоробогач (Хома у фільмі „Маруся"). Далі читаємо: „Роля Олени у виконанні п-і О. Бражникової випала також дуже природно, а її чиста мова та добре вивчена роля належать до тих прикмет, на які повинні звертати увагу режисери та самі аматори". Нюйоркський ілюстрований журнал „Пік" з 19 вересня 1939 р. приніс дві сторінки ілюстрацій із ставленого тоді відомими жидівським актором і режисером Морісом Шворцом, за Ш. Алейхемом, кінофільму „Тев" є — молочар" (перефразована „Жидівка-вихрестка"). Всі жидівські та українські костюми шили Бражники, виступали і в малих ролях. „Треба було до групових сцен багато старших і молоді. Я всю ніч телефонувала та бігала до наших людей, рано-вранці їх везли автобусами на Лонґ Айленд, де фільмували... Робили добре діло наші люди, і заробляли при тому", — розповідає пані Олександра. Великий кольоровий журнал „Меканікс Ілюстрейтед" з серпня 1946 р. присвятив 91-92 і 168 сторінки родині-мистцям Бражникам, помістивши репортаж Евлин Борисової „Українське прикладне мистецтво". На кольорових фото бачимо п. Бражника у вишиванці, викроює по-мистецькому розшиті чоботи, на іншому — у прекрасно вишитій київського с т и л ю блюзці пані Олександра працює над вінком, який напевно вдягла б і найбільш вибаглива королева, на ще інших світлинах — зразки їхніх костюмів, писанки, і т. д. І всюди в амер. пресі Україна, Україна, Україна... „Ми тоді дістали багато замовлень від американців, — згад у ю т ь г о с п о д а р і. Навіть один із Аляски написав, ось цей лист: „Найкращі, найгарніші в журналі — Ваші сторінки, українська ноша!" — писав невідомий. Були невідомі, були й відомі: О. Кошиць, В. Авраменко з тисячами своїх

(Продовження на стор. 4-ій.)

КОНВЕНЦІЙНІ ДЕЛЕГАТИ УНСОЮЗУ И КАНДИДАТИ НА НИХ! СТАТУТ УНС ВИМАГАЄ, ЩОБ КАНДИДАТ НА ДЕЛЕГАТА „ВИЯВИВ АКТИВНУ УЧАСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ ТА РОЗВИТКОВІЙ ПРАЦІ УНС", А 80-РІЧНА ТРАДИЦІЯ ВИМАГАЄ ВІД КОЖНОГО ДЕЛЕГАТА ПРИДБАТИ ПЕРЕД КОНВЕНЦІЄЮ ЩОНАЙМЕНШЕ „ДЕЛЕГАТСЬКУ ДЕСЯТКУ" НОВИХ ЧЛЕНІВ УНС. ПОДБАЙТЕ ПРО НЕЇ НЕГАЙНО!

ПЕРЕКОНЛИВИЙ ВИЯВ ПРИЛЮДНОЇ ОПІНІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кож, що визвольну боротьбу Ізраїля почали й вели політично - бойові організації, які Світовий Конгрес фінансував, але не творив і не підміняв.

Забувши про це, ми можемо скотитися до того, щоб піти не шляхом зрілих суспільств, які будували свої структури органічно, поступово, а шляхом недорозвинених суспільств, які хочуть перескакувати забагато етапів нараз. Адже ж, і нам слід приспішувати наш ріст, але не попадати у нереальність

В першу чергу не забуваймо що нам треба політизації нашого життя, коли думаємо про визвольну боротьбу, а не відполітизовання його, що стало сьогодні в декого „гаслом дня". СКВУ може й повинен організувати сили загалу, може й повинен репрезентувати цей загал. Але без того, щоб забути, що політичний відтинок вимагає окремої уваги, бо має й окремі завдання. Тих окремих завдань не розв'язати ось так собі „боком", „при нагоді", як додаток до громадських справ. Подивіться, коли зійдуться сьогодні заслужені діячі, скільки часу вони присвячують справі, наприклад Мороза, а скільки справам якоїсь філії котроїсь громадської організації. Тоді стане ясно, що я маю на увазі.

Будьмо відкриті: на II СКВУ представники політичного сектора (до яких і я належу, тож говорю і про себе) не „списалися" найкраще. В обличчі загального вияву бажання єдности й спільного розв'язування спільних справ, політичні середовища виявили повне невідчування настроїв. Люди хотіли бачити якийсь вияв контакту між нами. Його ж не було. Була настороженість і виразний поділ. На мою пропозицію одному з діячів: може б склали якусь спільну декларацію, ну хоч би осудити спільно московський імперіялізм, бож випадає нам якось показати себе разом, коли ось Церкви поєднуються, — була відповідь, що з вами може, але з ось тамтими — ніколи.

І випливало це із почуття, що ми — мовляв — „на коні" й нічого нам підписуватись десь разом із противниками. Цим конем було відоме „Становище", якого значення не слід підцінювати, але й не слід переціновати. Та ця тема вимагає окремого розгляду.

Коли повернутись до теми єдности визвольної доктрини й думки, то при всіх своїх величезних позитивах, II СКВУ цієї проблеми не розв'язав, бо не міг розв'язати. Це не було його завданням. Але він поглибив серед загалу бажання цієї єдности, чи підстав для неї. І поставив цю тему в площину ще більшої гостроти. Не лише тому, що громада хоче такої єдности, а тому, що вона чим далі, тим більш гостро реагуватиме на її відсутність, а зокрема на відсутність виявів шукання шляху до неї.

В Торонті відбувся „Равт Української"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ків управи Спілки Українських Журналістів Христини Туркевич і Христини Велигоської - Сеньків, обрало „кралю української преси в Канаді на 1974 рік з уваги на найкращі показники щодо вигляду, знання і громадської активности". Першою князівною жюрі вибрало Роксоляну Яніщевську від пластового журналу „Юнак", а другою — Тетяну Богданну Башук від католицького тижневика „Поступ" з Вінніпегу. Новообрану „кралю преси" вітала „місс Франції" Ізабеля Крумакер та минулорічна „краля преси" Ольга Загребельна. Контестантки одержали відповідні нагороди. При нагоді равту преси відзначено також редактора католицької газети „Наша Мета" о. митрата Петра Хомина, почесного голову СУЖК, якому від імені посадника Торонта Кромбі радний В. Бойчук передав пропам'ятку книгу. Зі словом виступали також французький генеральний консуль П'єр Люне та голова Світової Федерації Українських Журналістів і СУЖК Нестор Ріпецький. Конференсьє равту був член управління СУЖК Ярослав Заяць, а господарем Василь Дідюк. Всіх контестанток було чотирнадцять, які репрезентували окремі українські газети і журнали. Контестанткою „Свободи" була Богданна Кулик.

Прогалину в магнетофонному записі міг спричинити дефект в апараті — твердить Білий Дім

Кей Біскейн, Флорида. — Адвокат Білого Дому Дж. Сент Клер у неділю, 17-го лютого, під час пресової конференції, заявив, що 18-хвилинна прогалина в магнетофонному записі розмови президента Ніксона з його колишнім дорадником Г. Р. Галдеманом була правдоподібно спричинена дефектом у магнетофоннім апараті, з допомогою якого особиста секретарка Президента Ровз Мері Вудс переслухувала Вотергейтські стрічки. Сент Клер сказав, що експерти, призначені Білим Домом, дійшли до цього висновку, який заперечує звіт 6-ох інших експертів, які минулого місяця заявили, що прогалина була спричинена 5-ма, а може й 9-ма окремими вимазаннями. Ці експерти, які були призначені спільно Білим Домом і спеціяльним Вотергейтським прокуратором Леоном Яворським, тоді у своєму звіті заявили, що вимазання доконано за допомогою ручної маніпуляції апаратури. Натомість звіт нових експертів Білого Дому тепер твердить, що вимазання могло бути й правдоподібно було спричинене дефективною апаратурою.

Філядельфія вітала Колесників...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

душі", хоч у місяці лютому, з приводу зустрічі і вітання з родиною Колесників і Ратушних, які приїхали до нас „без совєтських пашпортів", зустрічі із земляками й братами з Батьківщини, з якою українська громада на еміграції творить одну духову цілість, а зірка таланту Ганни Колесник світить і тут і там.

Під кінець зустрічі промовив Володимир Колесник, кол. диригент Київського театру опери й балету, який прекрасною українською мовою з'ясував невідрадні умовини праці діячів української культури в підсовєтській Україні та пояснив, що вони, Колесники з цілою родиною, покинули Батьківщину на знак протесту проти беззаконня, деспотії і втручання державної влади і партії в життя української культури. Закінчуючи, він висловив твердження, що свідомість, стан і дія українства на рідних землях є краці, як ми це собі уявляємо на еміграції, бо — не зважаючи на все — „Україна жила,, живе і буде жити!"

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що дня 18-го лютого 1974 року, відійшла від нас у Вічність,
по короткій та важкій недузі,
наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ і ДОНЬКА

бл. п.

ЛІДА З ГОДОВАНЦІВ ГАВРИЛЯК

У глибокому смутку:

РОМАН — чоловік
ХРИСТИНА — донька
СОФІЯ ГОДОВАНЕЦЬ — мати

ПАНАХИДА відбудеться в середу, 20-го лютого 1974 року о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Duchynsky - Cherko, 111 Yonkers Avenue, Yonkers, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 21-го лютого 1974 року в год. 9-ій ранку, з похоронного заведення до української католицької церкви св. Михаїла в Йонкерсі, при 25 Chesnut Street, Yonkers, N.Y. на український цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів просимо складати свої пожертви на фонд катедр українознавства при Гарвардському Університеті.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що на Україні, дня 23-го січня 1974 року по важкій недузі
відійшла у Вічність
наша Найдорожча СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

СОФІЯ ГЕНТІШ

донька бл. п. МЕЛАНІЇ і бл. п. о. МИКОЛИ ГЕНТІША, пароха Загір'я.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

буде відправлена

у ЦЕРКВІ ЧЕСНОГО ХРЕСТА в АСТОРІЇ, Н. Й. при 31-12, 30th Street
в СУБОТУ, 2-го БЕРЕЗНЯ 1974 р., о год. 9-ій ранку

Горем прибиті:

сестра — ЛІДІЯ ХОМКО з чоловіком і синами в Україні
брати: МИРОСЛАВ ГЕНТІШ з дружиною ІВАНКОЮ
ВОЛОДИМИР ГЕНТІШ з дружиною ОЛЕНОЮ
братанок — РОМАН ГЕНТІШ з дружиною ХРИЗАНТОЮ
та близька і дальша Родина в Америці й Україні

ВАТАГА БУРЛАКІВ
1. КУРІНЬ УСП та 16. КУРІНЬ УПС „БУРЛАКИ"
ділиться сумною вісткою з Друзями і Знайомими,
що в дні 18-го лютого 1974 р. несподівано відійшла у Вічність
СВ. П. ДРУЖИНА НАШОГО КОЛ. ВАТАЖКА ІНЖ. РОМАНА ГАВРИЛЯКА

ЛІДА З ГОДОВАНЦІВ ГАВРИЛЯК

ПАНАХИДА буде відправлена в середу, 20-го лютого ц. р. в год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Duchynsky - Cherko при 111 Yonkers Ave., Yonkers, N.Y.

ПОХОРОНИ в четвер, 21-го лютого ц. р. з церкви св. Михаїла при 25 Chesnut Street, Yonkers, N.Y. на Українське Кладовище св. Андрея в Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Нашому Другові і кол. Ватажкові та Його ВШ. Родині, складаємо щирі вислови співчуття.

Замість квітів на могилу св. п. Ліди, просимо складати пожертви на Фонд Катедри Українознавства в Гарварді.

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ВІДДІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК
з глибоким сумом повідомляє своїх Членів і все Громадянство
про смерть свого довголітнього Члена Товариства

св. п.

Д-р АННИ ІВАННИ ГАНКЕВИЧ-ХОРКАВИ

яка наступила 14-го лютого 1974 року.

ПОХОРОН — у вівторок, 18-го лютого 1974 р. з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, на цвинтар св. Івана в Кеінсі, Н. Й.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Складаємо щире і глибоке співчуття Родині Покійної.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАТЕРІ і БАБУНІ

бл. п.

Святослави Березовської

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у суботу, 23-го лютого 1974 року
о год. 6-ій вечора
в Українській Католицькій Церкві
св. Михаїла в Дірнборн, Міш.

Муж — ДАНИЛО БЕРЕЗОВСЬКИЙ
Син — ОЛЕГ
Дочка — ХРИСТИНА ГНАТЧУК
з мужем ВСЕВОЛОДОМ і дітьми:
МИРОНОМ і ОКСАНОЮ

В глибокому смутку повідомляємо, що 15-го лютого 1974 року
упокоївся в Бозі, на 66-му році життя,
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п.

ЮЛІЯН ДУХНИЧ

колишній учитель на Рідних Землях, член оперного хору Львівської Опери, член Капелі Бандуристів в Америці, член 14-го Відділу УНС в Нюарку, Н. Дж.

ПАНАХИДА була відправлена в понеділок, 18-го лютого 1974 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвина і Литвина.

ПОХОРОН — у вівторок, 19-го лютого 1974 р. о год. 9:30 ранку з похоронного заведення Литвина і Литвина, до церкви св. Ів. Хрестителя, а звідтам на цвинтар Hollywood в Union, N.J.

В глибокому горю:

дружина — ОЛЬГА
сини — БОГДАН і ІГОР
сестра — МИРОСЯ з мужем МИХАЙЛОМ і синами
Брат зі синами в Україні
та близька і дальша Родина в Україні, Канаді й Америці

БРАЖНИКИ — ЗОЛОТІ РУКИ І СЕРЦЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Подружжя Бражників — чобітки для кінозірки Ен Бекстер (дружина І. Годяка)

танцюристів, В. Блавацький, Йосип Гірняк та Олімпія Добровольська, Лев Рейнарович, Вол. Шашаровський з „Театру у п'ятницю", режисери з Чикаґо, з Детройту, з далеких міст; і славний Іван Годяк із Голливуду, і члени „Мемфіс Сівік Валлет"-у ... Став приятелем славний карикатурист із „Ди Нюз" („Дейлі Нюз") Бачелор, який у 1937 р. дістав „Пуліцера"; і відомі танцюристи-акробати Рей та Роман, які навідувались після виступів у Европі чи десь у Японії, і славний оперний соліст Сердж Лондон, виконавець заголовної ролі в опері „Борис Годунов", для якого оці четверо неструджених рук пошили костюми ... У 1935 р. — пошили всі костюми для фільму В. Авраменка „Наталка Полтавка", і самі виступали; у 1937 р. пошили костюми для фільму „Маруся" за „Ой, не ходи, Грицю", музичною частиною якого керував О. Кошиць; Федір Маркович виконав там і ролю батька Марусі ... На ювілейний рік УНСоюзу, 1949, — зодягли всіх українських бояр, гетьмана, полковників й ін. у чудові строї, багато хто й нині згадує той славний „Гомін України" в Карнеґі Голл, залитій народом по самі береги...

Питаю господаря про „ключ" до їх успіху, де він і коли вчився?

— Ой, Боже, я вам скажу правду: я тоді вчився, як брав до рук роботу. Треба — беру і роблю, мені чуття підказує. Подивлюсь на річ, як вона виглядає, і давай зразу ж робити. Оце і ключ: треба робити — роблю.

Олександра Порфирівна, усміхаючись, додає:

— Часом люди йшли по 7-ій вулиці до роботи й казали: „О, як рано Бражники встали, світиться!" Вони не знали, що Бражники й не лягали спати, бо треба було вчасно пошити костюми на неділю" ...

На прощання, запитую, чи кудись мандрували, чи відпочивали? Виявляється, що їздили: двічі їздив господар відвідати рідних на Україні, раз їздила господиня. Не могли нікуди удвох поїхати, „хіба на вистави наших театрів у Ню Йорку", бо хтось один мусів робити, клієнти ж чекали. Відвідала пані Бражник у товаристві трьох американок Зах. Европу, побували в Бремені, у Фльоренції, в Римі: „Чудові музеї, церкви" .... Була і в Канаді, в Торонті, на „ЕКСПО" в Монтреалі.

— А на південь, ну, скажім, до Мехіко? .. — запитую.

— Ні, ясніє усмішкою гарне обличчя пані Олександри, — не їздила, бо не було коли — треба ж було українські сорочки вишивати!

Дуже, аж надто, уміркованні ціни, з любов'ю і знанням виконана кожна річ, ввічливість і привітність до людей, глибоке знання й столітня інтуїція давніх селянських родин, що непомильно вело п-во Бражників складними лябіринтами українського строю чи вишивки, — все це були ключі до успіху. І — непохитна українськість, навіть тоді, коли доводилося працювати для чужих людей. Якось виступали на Брукліні з українською п'єсою, при так зв. російській парафії. Шили для акторів костюми, і самі обоє грали в п'єсі. Та коли священик оголосив, що „російський театр покаже російську п'єсу", — Федір Маркович почав скидати за кулісами театральний одяг і не заспокоївся доти, доки священик не оголосив, що сталася „ошибка": буде виступати український театр і покаже українську п'єсу! Заля била браво, — прихожани „російської церкви" майже на 100% були українці ...

Люди будуть пам'ятати про цих двох людей, що 40 років потрудились для розвитку української культури й збереження рідних традицій, і нині живуть у скромній, вже проданій, хаті. У куточку біля вікна — сидить у кріслі незрячий Федір Маркович. Праця забрала його очі, напружена щоденна праця при жарівці. Але та ж сама праця принесла йому і його дружині-опікунці любов тисячі сердець, від далекого Медвина до Ню Йорку, від Лос Анджелесу до Аляски, бо „ми людей любили, а люди нас".

Любили й будуть любити.

А усміхатися і в горі — це також велике мистецтво багатих душ.

РІДНОШКІЛЬНІ СПРАВИ БУЛИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

інознавства в тих громадах, де їх ще немає. Постановлено скликати в найближчому часі спільну конференцію в справі шкільництва тих організацій, які зацікавлені вихованням українського дорастаючого покоління. При тому порушено ще раз справу підручників і їхньої евентуальної зміни чи модифікації.

На прохання і пропозицію мґра І. Базарка, проф. І. Вовчук погодився, враховуючи відсутність доповіді проф. д-ра К. Савчука, поширити свою інформативну доповідь і получити її з короткою аналізою політичних подій в світі і в Україні. Доповідач заторкнув при тому також справи письменника А. Солженіцина і пов'язані з його викиненням поза кордони СССР. Д-р В. Душник відчитав текст телеграми, що її Екзекутива УККА вислала на адресу Солженіцина.

Мґр А. Чорнодольський, користаючи з нагоди перебування в Ню Йорку, поінформував присутніх членів Політичної Ради про створення Комітету оборони Валентина Мороза й інших політичних в'язнів, який то комітет був створений з ініціятиви ЦЕСУС-у, і просив підтримки в зорганізованої української спільноти. Після обидвох інформацій присутні мали змогу ставити питання і взяти участь в дискусії. Дискутанти висловлювались критично на адресу Екзекутиви УККА, яка, за їхніми висловами, легковажить постанови і побажання Політичної Ради в різних справах. Присутній на засіданні член Екзекутиви і директор Канцелярії мґр І. Базарко давав відповіді на поставлені дискутантами питання і заповів, що всі справи тут порушувані будуть відповідно реферовані на засіданні Екзекутиви, яке відбудеться 9-го березня ц. р. в приміщеннях Українського Інституту Америки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 23-го ЛЮТОГО 1974 р.

WOONSOCKET, R. I. Збори Т-ва ім. І. Франка 241 Відд. о год. 1:30 по пол. в Miss Janet Bardell, 54 Collins St. На порядку: вибір делеґата на 28 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — Janet Bardell, секр.

НЕДІЛЯ, 24-го ЛЮТОГО 1974 р.

ДЕТРОЙТ, Міш. Річні збори Т-ва Згода 20 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі церкви Непорочного Зачаття при вул. МекДуґал і Коммор. На порядку: звіти Управи і К. Комісії, вибір Управи на 1974 р. і делеґатів та заступників на 28 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — Я. Дужий, предс., Р. Куропась, фін. секр.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва Вільні Козаки 116 Відд. о год. 6 веч. в залі УНДому. На порядку: звіти Управи, К. Комісії та вибір нової Управи на 1974 р. Відтак відбудуться звичайні місячні збори та вибір делеґата на 28 Конвенцію УНС. — Управа.

ЧИКАҐО, Ілл. Річні збори Б-ва св. о. Миколая 106-ий Відд. о год. 1-ій по пол. в Домі Відділів УНС при 843 Н. Вестерн Авеню. На порядку: звіти Управи, вибір нової на 1974 р. та вибір делеґатів і заступників на 28 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — Управа.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва ім. Івана Франка 271 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі Укр.-Амер. Клюбу. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1974 р. Після Річних зборів відбудуться Місячні, на яких буде вибір делеґата на 28 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — Управа.

ВІВТОРОК, 26-го ЛЮТОГО 1974 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Героїв Крут 424 Відд. о год. 7:30 веч. в парафіяльній залі церкви св. Покрови при Н. 12-ій вул. і Оаклейн Аве. Після звітів, відбудеться вибір делеґата і заступника на 28 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — Управа.

СЕРЕДА, 27-го ЛЮТОГО 1974 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва ім. Сірого Лева 216 Відд. о год. 7:30 веч. в Пластовому Домі, ріг 10-ої і Данкеннон вул. На порядку: звіти Управи і К. Комісії та вибір нової Управи на 1974 р. та інші справи. Після Річних зборів відбудуться Звичайні для вибору делеґатів і їх заступників на 28 Конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — Ю. Богачевський, предс., В. Одежинський, секр., В. Коженьовський, скарбник.

П'ЯТНИЦЯ, 1-го БЕРЕЗНЯ 1974 р.

ЧИКАҐО, Ілл. Річні загальні збори Т-ва ім. А. Шептицького 131 Відд. при ООЧСУ і СУМА о год. 7:30 веч. в домівці СУМА при 2457 В. Чикаґо Авеню. На порядку: звіти Управи та К. Комісії, вибір нової Управи на 1974 р. та делеґатів і їх заступників на 28 Конвенцію УНС. — Управа.

Український Народний Союз

— проголошує —

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ на академічний рік 1974-75

Стипендії будуть призначені Стипендійною Комісією УНСоюзу студентам визнаних коледжів та університетів, які є членами УНСоюзу щонайменше два роки, на основі їх студійних досягнень (поступу в науці), потребі фінансової допомоги та активности в українському громадському та зокрема студентському, житті.

Подання слід вносити до 31-го березня 1974 року на окремих друках, по які слід звертатися на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07303

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 7072. Іто подорожуватиме з Тарзаном

IF YOU WILL LET ME STAY WITH YOU, TARZAN, FOR A FEW WEEKS- I PROMISE TO GO BACK TO SCHOOL!

ITO, YOU ARE WISE AS A FOX! I AM SUPPOSED TO BE DICTATING THE TERMS...

NKIMA! TANTOR! MY TARMANGANI FRIEND WILL TRAVEL WITH US- FOR A TIME...

EEEEEE EEA A

WELL! IT SOUNDS LIKE A POPULAR DECISION!

WHEEE! THANK YOU, TARZAN!

Якщо ти, Тарзане, дозволиш мені залишитися з тобою на кілька тижнів, я обіцяю, що повернуся до школи!

Іто, ти хитрий як лис! Це я повинен встановляти умови...

Нкіма! Танторе! Мій тарманґанський друг подорожуватиме з нами... впродовж якогось часу...

Ну! Виглядає, що це рішення дуже популярне!

Гей-й-й! Дякую, Тарзане!